

8.04.2012 – KATECHEZA 32: JAK ROZWIJAŁA SIĘ PRAKTYKA UDZIELANIA SAKRAMENTU BIERZMOWANIA?

Sakrament Wtajemniczenia chrześcijańskiego – bierzmowanie od początku chrześcijaństwa udzielany był zaraz po chrzcie. Jednak obrzędy chrztu zajmowały wiele czasu, a w późniejszym czasie zaczęto chrzcić, także dzieci więc odłączono ten sakrament od chrztu świętego. Nie rozwijano, też jakoś szczególnie obrzędowości, bo zazwyczaj bierzmowanie udzielane było większej grupie ludzi. Dzieje Apostolskie opisują dwa bardzo znamienne fakty. Do Samarii przybywa diakon Filip i głosi jej mieszkańcom Chrystusa, tych zaś, którzy uwierzyli jego przepowiadaniu, chrzci w imię Jezusa Chrystusa. Gdy Apostołowie w Jerozolimie usłyszeli, że Samaria przyjęła słowo Boże, wysłali do nich Piotra i Jana. Ci po swym przybyciu modlili się nad nimi, aby modli otrzymać Ducha Świętego. Na żadnego z nich bowiem jeszcze nie zstąpił. Byli jedynie ochrzczeni w imię Pana Jezusa. Potem wkładali na nich ręce, a oni otrzymywali Ducha Świętego.

W bardzo podobny sposób udzielał Ducha Świętego Apostoł Paweł, który przybył w podróży misyjnej do Efezu. Po zetknięciu z grupą uczniów Jana Chrzciciela skłania ich do przyjęcia chrztu w imię Pana Jezusa a następnie wkłada na nich ręce, aby zstąpił na nich Duch Święty i mogli prorokować i mówić w różnych językach.

Pisarze wczesnochrześcijańscy w II i III wieku wyróżniają następujące elementy bierzmowania: modlitwa o Ducha Świętego, nakładanie rąk i namaszczenie olejem, znak krzyża na czole i pocałunek pokoju. Szafarzami sakramentu byli Apostołowie, a potem ich następcy - biskupi. Od IV w. zdarza się coraz częściej, że bierzmowania nie udzielano w związku z chrztem, ale oddzielnie. Wpływał na to rozwój sieci parafialnej i praktyka chrztu dzieci. W parafiach wiejskich chrztu udzielali kapłani i diakoni.

Nowoochrzczeni udawali się do siedziby biskupa w mieście, by tam z jego rąk otrzymać bierzmowanie, lub też czekali na przyjazd biskupa do parafii. Św. Hieronim w 382 r. pisał: "Taki jest zwyczaj kościołów, że biskup wyjeżdża ażeby wzywając Ducha Świętego włożyć ręce na tych, którzy z dala od miast większych ochrzczeni byli przez kapłanów i diakonów".

Od X - XI w. skracano czas między urodzeniem a chrztem, tym samym bierzmowanie odłączono definitywnie od chrztu. Od XIII w. podkreślano coraz bardziej charakter tego sakramentu, jako umocnienie do walki ze złem i przesunięto wiek przystępujących do bierzmowania na 7. rok życia. Jeżeli byli bierzmowani starsi - od 12 r. życia, obowiązywała

spowiedź, jako warunek godnego przyjęcia sakramentu. Świadcami bierzmowania do IX w. byli rodzice chrzestni, potem przyjmującemu ten sakrament towarzyszył osobny świadek bierzmowania.

W Polsce przyjął się zwyczaj, że bierzmowani przyjmują nowe imię. Miejscem udzielania sakramentu był Kościół, szafarzem był zawsze biskup, w wyjątkowych sytuacjach sakramentu bierzmowania udzielali prezbiterzy, jednak w tej sytuacji potrzebne było zezwolenie biskupa. W średniowieczu w czynnościach obrzędowych zachodzą drobne zmiany, tzn. nakładanie rąk i namaszczenie krzyżmem zostało połączone w jedną czynność. Dołączono do tego błogosławieństwo końcowe i biskup wymierzał bierzmowanemu policzek. Pochodzenie tego gestu może być nawiązaniem do pasowania na rycerza. Bierzmowanie jest święceniem chrześcijanina na rycerza Chrystusa.